

RALUCA GIURGIULESCU

**FĂNUȘ NEAGU ȘI POETICA POVESTIRII, CLUJ-NAPOCA,
EDITURA MEGA, 2022, 477 p.**

DOI: 10.35923/AUTFil.61.16

Concretizată inițial într-o teză de doctorat, sub îndrumarea științifică a prof. univ. dr. Gheorghe Glodeanu, cartea *Fănuș Neagu și poetica povestirii*, elaborată de Raluca Giurgiulescu, oferă un punct de abordare diferit în ceea ce privește coordonatele esențiale ale povestirii în creațiile lui Fănuș Neagu. Autoarea evidențiază în volumul de față elementele de poetică a povestirii în creația scriitorului, realizând un studiu monografic amplu și bine structurat.

Lucrarea supusă analizei este împărțită în cinci capitole, precedate de o prefață semnată de prof. univ. dr. Gheorghe Glodeanu, în care acesta subliniază elementul de noutate a demersului investigativ și originalitatea abordării științifice a tematicii propuse.

Primul capitol, intitulat *Fănuș Neagu în contextul literar al generației '60*, reliefează conjuncturile sociopolitice în care se afirmă scriitorul, context care își lasă amprenta asupra devenirii sale, a viziunii asupra lumii și a crezului său artistic. Pentru a trasa principalele coordonate ale investigației, Raluca Giurgiulescu apelează la lucrările teoretice ale unor exegeți precum: Ion Bogdan Lefter, Eugen Negrici, Nicolae Manolescu, Ion Simuț, Ana Selejan, Alex Ștefănescu etc. Totodată, autoarea realizează o descriere minuțioasă a generației '60, pornind de la contextul ideologic al anilor 1945-1970. Raluca Giurgiulescu consideră că „literatura anilor '60 se încadrează într-o perioadă a profundelor transformări, căutări și încercări, a reușitelor, dar și a eșecurilor” (p. 16). În aceste circumstanțe, creația literară a lui Fănuș Neagu, la fel ca a celorlalți șaizeciști, se naște, potrivit autoarei, „din dorința de a dărâma aceste bariere ideologice, de a spulbera constrângerile de orice fel, de a impune un univers tematic valoros într-o lume în care aceste deziderate erau, de cele mai multe ori, supuse eșecului” (p. 16).

Capitolul al doilea, *Crezul artistic*, urmărește prezentarea concepției despre literatură a lui Fănuș Neagu. Pentru a oferi o viziune de ansamblu,

autoarea apelează la interviurile numeroase acordate de scriitor de-a lungul timpului, la confesiunile prietenilor acestuia, ale oamenilor de cultură apropiați lui. Pornind de la principalele date biografice ale autorului, Raluca Giurgiulescu reliefează crezul lui artistic, care „izvorăște din dorința de a reda literaturii forța estetică pierdută, valoarea livrescă și rafinamentul unei limbi încărcate de expresivitate” (p. 94).

Totodată, autoarea surprinde imaginea unui boem postbelic, încadrându-l în categoria spiritelor dionisiace, vinul fiind pentru scriitor „sinonim cu frenezia, cu extazul tinereții și cu prietenia” (p. 71). În plus, Raluca Giurgiulescu menționează că povestitorul Fănuș Neagu, dominat de universul câmpiei, își construiește propriul univers epic, scrisul fiind resimțit de acesta drept „o valoare etică supremă pentru că dă un rost vieții și transformă ființa” (p. 84).

Capitolul al treilea, *Fănuș Neagu – povestitor*, este consacrat celor 90 de povestiri ale lui Fănuș Neagu. Autoarea realizează la începutul capitolului o prezentare generală a poeticii povestirii, iar mai apoi își restrânge cercetarea asupra constituenților structurali ai povestirii, prezenți în operele scriitorului.

Raluca Giurgiulescu pornește demersul investigativ de la cele trei etape ale creației identificate în povestirile scriitorului: prima este consacrată prozei realiste, a doua este destinată realismului magic și cea de-a treia este circumscrisă experiențelor inițiatice ale copilăriei miraculoase. Autoarea consideră că, indiferent de perioada în care scrie, Fănuș Neagu înfățișează „destine elementare în care pulsează dorințe ascunse, patimi mocnite sau trăiri în magic și atemporalitate, progresând vizibil de la senzorial și pitoresc, spre zone mai adânci ale sufletului uman, inclusiv spre proza de analiză psihologică” (p. 106). Totodată, autoarea precizează că povestirile lui Fănuș Neagu au o tematică diversificată, refuzând o clasificare și o etapizare standard, fiind grupate și regrupate de autor de-a lungul timpului în funcție de diverse criterii.

Raluca Giurgiulescu propune analizei volumul *Ningea în Bărăgan*, care conține cele nouă titluri: *Ningea în Bărăgan* (subintitulată *Olelie*), *Cocoșul roșu*, *Moștenirea*, *Dușman cu lumea*, *Noaptea lupului*, *Salcia neagră*, *Copacul și umbra*, *Căruța cu lucernă* și *Proprietar a noua parte*. Potrivit autoarei, întregul volum are o dominantă fundamentală, și anume satul, „constituit ca reper spațial central” (p. 110).

Al doilea volum tratat de autoare este *Somnul de la amiază*, care cuprinde cinci titluri: *Somnul de la amiază*, *Drăgaica*, *Într-o toamnă la Dunăre*, *Lișca* și *Cantonul părăsit*. Exegeța subliniază că, asemenea precedentului,

volumul amintit mai sus „își extrage subiectele din satul contemporan scriitorului, dar își găsește un ton propriu, acordând atenție simbolurilor și stilului metaforic” (p. 127-128).

Cel de-al treilea volumul supus investigației este *Dincolo de nisipuri*, însumând nouă titluri: *Dincolo de nisipuri*, *Păpușa*, *Om rău*, *Strigățul*, *În văpaia lunii*, *S-a mutat o stea*, *Fântâna*, *Drum întins* și *O sută de nopți*. Raluca Giurgiulescu consideră că acest volum „demonstrează maturizarea artistică a scriitorului” (p. 135), întrucât întregul material artistic este „tratată cu sobrietate, cu relativă detașare a scriitorului” (p. 135). Astfel, aceste povestiri îi conferă lui Fănuș Neagu o ipostază nouă, „care păstrează amprenta personală și caracterul tumultuos al eroilor săi” (p. 136).

Antologia *Cantonul părăsit* este încadrată de autoare în categoria scrierilor mature, „cu o formulă de narare personală” (p. 155). Potrivit Ralucăi Giurgiulescu, în acest volum, Fănuș Neagu dobândește abilitatea de „a profita de abundența cuvântului, de detaliile vii, colorate ale lumii evocate” (p. 155), toate fiind concatenate într-o notă caracteristică de senzualitate.

Capitolul al patrulea, *Fănuș Neagu – romancier*, are la bază un excurs teoretic despre roman, trasând evoluția acestuia în cadrul literaturii române. În plus, autoarea insistă asupra condițiilor neprielnice din timpul epocii totalitare, care au influențat negativ dezvoltarea romanului românesc. Pornind de la definiția pe care o dă însuși Fănuș Neagu romanului,

„înțeleg romanul așa cum îl scriu eu și cum îl scriu anumiți prozatori din zona câmpiei [...] ca pe o povestire amplă, bineînțeles cu legile ei specifice [...]. Romanul nu este, după părerea mea, o lume terminată. El reprezintă un univers pe care un cititor trebuie să îl pătrundă și să se descurce singur pe niște drumuri pe care i le propui numai, căutând, ca și în câmpie, orizontul” (p. 282),

Raluca Giurgiulescu realizează o incursiune exhaustivă în lumea romanelor autorului. Astfel, autoarea expune o analiză eterogenă, amănunțită a romanelor *Îngerul a strigat*, *Frumoșii nebuni ai marilor orașe*, *Scaunul singurătății*, *Amantul mării doamne Dracula* și *Asfințit de Europă, răsărit de Asie*, oferind date importante despre coordonatele romanului românesc din secolul XX.

Capitolul al cincilea, *Fănuș Neagu – dramaturg*, investighează ipostaza de dramaturg a lui Fănuș Neagu. Autoarea face trimitere, la începutul capitolului, la paradigmele dramatice românești din anii '60-'70, iar mai apoi își restrânge cercetarea asupra teatrului lui Fănuș Neagu, punctând inovațiile universului dramatic poetic. Analiza autoarei vizează cele

RECENZII

---

trei piese de teatru: *Echipa de zgomote*, *Scoica de lemn* și *Casa de la miezul nopții*, concluzionând că teatrul lui Fănuș Neagu „reușește să dea naștere unor scrieri inedite, care apelează la structuri ce depășesc limitele genurilor și a discursurilor concrete, tradiționale, inovând astfel paradigma dramaturgiei postbelice” (p. 424). Dramaturgia lui Fănuș Neagu este așezată de autoare pe aceeași poziție cu proza acestuia, întrucât „propune o reorganizare estetică a lumii prin poetizare și absurd, prin contrastul dintre normal și anormal, paradoxal” (p. 460).

Așadar, cartea Ralucăi Giurgulescu, *Fănuș Neagu și poetica povestirii*, se remarcă prin deontologie științifică, rigurozitate, capacitate de sistematizare a materialului complex și reliefaarea acestuia într-o manieră originală, prin informațiile bogate și argumentare pertinentă a tematicii aduse în discuție. Suntem convinși că lucrarea de față reprezintă o contribuție valoroasă pentru critica literară autohtonă, fiind un instrument util pentru cercetătorii din domeniul literaturii și o sursă referențială pentru aria investigată.

Silvia ILUȚ

SIMONA GEORGESCU

***LA REGULARIDAD EN EL CAMBIO SEMÁNTICO. LAS ONOMATOPEYAS EN CUANTO CENTROS DE EXPANSIÓN EN LAS LENGUAS ROMANICAS*, STRASBOURG, ÉDITIONS DE LINGUISTIQUE ET DE PHILOLOGIE, (TRAVAUX DE LINGUISTIQUE ROMANE. LEXICOLOGIE, ONOMASTIQUE, LEXICOGRAPHIE)¹, 2021, XII + 234 p.**

DOI: 10.35923/AUTFil.61.17

Monografia publicată de Simona Georgescu în prestigioasa colecție *Travaux de Linguistique Romane* a Societății de lingvistică romanică

¹ Adresăm sincerele noastre mulțumiri Ariadnei Ștefănescu (Universitatea din București) pentru citirea unei versiuni anterioare a acestei recenzii și pentru propunerile, observațiile și corectările semnalate, care ne-au permis să ameliorăm în mod semnificativ textul.